

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 3

Číslo materiálu v sadě: 15

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Holocaust

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: holocaust, Norimberské zákony, ghetto, koncentrační tábor, Norimberský soud

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák dokáže vysvětlit pojem holocaust, objasní příčiny postavení a osudů Židů za druhé světové války na základě tzv. konečného řešení židovské otázky, popíše úlohu ghatt a koncentračních táborů a zhodnotí výsledky Norimberského soudu s nacistickými válečnými zločinci.

Metodický list/anotace

Motivačně výkladová prezentace podává základní údaje o vývoji zhoršující se situace židovského obyvatelstva v Evropě v období před druhou světovou válkou a hlavně v jejím průběhu, a to v důsledku cílené politiky a propagandy nacistického Německa. Motivační obrazový materiál spolu s úkoly mají pomoci žáku pochopit hloubku zřůdnosti holocaustu za druhé světové války.

Ukázky z uvedených zdrojů poslouží jako motivace při zpracování úvahy k tématu „Holocaust – zločiny proti lidskosti“ v předmětu Český jazyk, umění a kultura.

Datum vytvoření: 11.5. 2013

HOLOCAUST

Hlavní brána „tábora smrti“ Birkenau

Osvětim, Polsko

Obrázek č. 1

Úkol: Umíte vysvětlit význam slova „HOLOCAUST“?

Řešení:

HOLOCAUST

- ✓ z řec. „holokauston“ (celý spálený, zápalná oběť)
- ✓ z hebrejského „šoa“ (zničení, pohroma)
- **systematické hromadné vyvraždění – genocida osob židovského původu Německem a jeho spojenci v období 2. světové války**
- ✓ **vyvražděno kolem 6 mil. Židů**
(týkal se i dalších etnických, náboženských a polit. skupin – Romů, Poláků, komunistů, postižených a homosexuálů)

Památník deportovaných

Yad Vashem, Jeruzalém, Izrael

Obrázek č. 2

**Symbol transportů smrti - dobytčí vůz Německé říšské dráhy
- stojící na konci kolejí a vybíhající na okraj propasti.**

HOLOCAUST

Počátky holocaustu

- **1933** – Hitler v Německu se dostává k moci
- **březen 1933** – 1. koncentrační tábor v Dachau
- **září 1935** – vyhlášeny **Norimberské zákony**
listopad 1935 – doplněny o nařízení x Židům,
Židé vyloučeni z německé společnosti (J.Goebbels)
- **9.-10. listopadu** – „**křišťálová noc**“
→ pogromy, vypalování synagog, 20 tisíc Židů
odvezeno do konc. táborů v N (H. Himmler)

Ukázka - Rasismus:

Odkaz: <http://sfi.usc.edu/rasismus/>

HOLOCAUST

- **listopad 1938** – **vyloučení ze škol**, vyčleněná místa, zabavování majetku, nucené práce
- **1. září 1939** po napadení Polska – za oddíly Wehrmachtu – spec. oddíly **SS Einsatzgruppen**,
Židé nuceni nosit **Davidovu hvězdu**
(v Polsku žilo 3 mil. Židů)
→ soustředování do **ghett**,
→ dále transporty do **koncentračních táborů**

HOLOCAUST

Konečné řešení židovské otázky

- **1941** po napadení SSSR – vyvražďování ve velkém (do zač. října 300 tisíc)
- **vyhlazovací tábory** - Sobibor, Majdanek, Chelmno, Belzec, Treblinka a Osvětim
- **20. ledna 1942** – ve Wannsee schůze velitelů SS a NSDAP pod vedením **R. Heydricha**:
→ „**Die Endlösung der Judenfrage**“

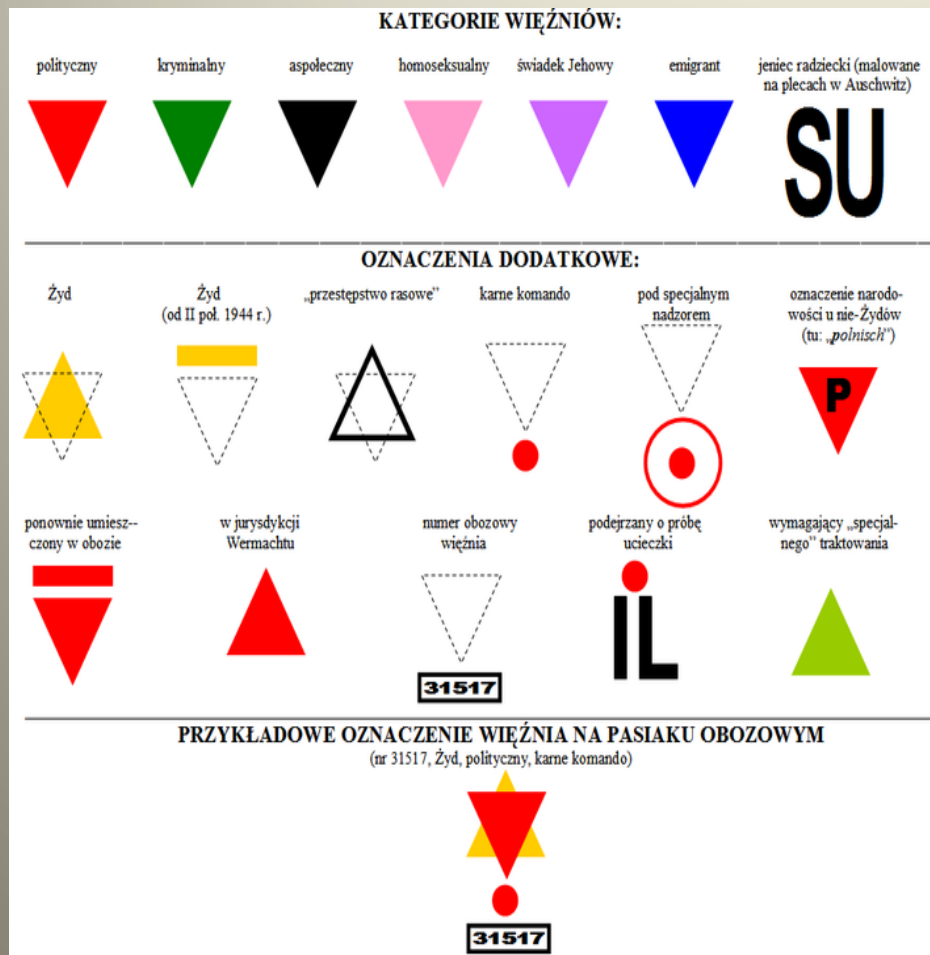
Koncentrační a vyhlazovací tábory

Obrázek č. 3

Insignie vězňů v koncentračních táborech

Obrázek č. 4

Insignie vězňů v koncentračních a vyhlazovacích táborech:
 Politický vězeň,
 Zločinec,
 „asociál“,
 homosexuál, pedofil, sex. násilník
 Svědek Jehovův,
 emigrant,
 vyžadující léčbu,
 Žid
 SU – sovětský válečný zajatec
 černý terčik – trestní prapor/komando
 červený terčik – podezření na útěk

Mrtvá těla v koncentračním táboře

Mathausen, národní archiv USA

Obrázek č. 5

Na nacisty okupovaném území se nacházelo přibližně **8 861 800 Židů**, nacisté usmrtili asi **5 933 900**. Při použití cyklonu B bylo v Osvětimi každých 24 hodin zabito 60 000 lidí. Velitel Osvětimi Höss uvedl, že za celou dobu bylo v táboře zavražděno 2 500 000 lidí a dalších 500 000 zemřelo hladem a na nemoci. Kromě Německa byli Židé vražděni i v Maďarsku, Rumunsku a částečně i v Itálii.

HOLOCAUST

konec války

- Když byla Třetí říše v rozpadu, dostali agenti SS rozkaz, aby vyvedli Židy z koncentračních táborů
→ **pochody smrti**

Ukázka:

Útěk z transportu:

Jaroslav Kraus popisuje svůj útěk z evakuačního transportu. Šlo o stejný transport, který se později proslavil díky povídkce Arnošta Lustiga a filmu Démanty noci Jana Němce.

odkaz:

<http://sfi.usc.edu/czech/>

HOLOCAUST

- **Důsledek holocaustu**
- ✓ **Norimberský soud**
- ✓ **stěhování mnoha Židů do Palestiny**
(14. května 1948 byl zřízen stát Izrael rozhodnutím OSN na území britského protektorátu)

Soudní proces s válečnými zločinci v Norimberku

1945 - 1946

Obrázek č. 6

Lavice obžalovaných
– Přední řada: Göring, Hess, von Ribbentrop a Keitel.
Druhá řada: Dönitz, Raeder, Schirach a Sauckel.

Úkol: Jak dlouho trval proces s válečnými zločinci a kolik jich předstoupilo před soudní tribunál?

Řešení:

Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku konaný od **20. listopadu 1945 až do 1. října 1946** projednával žaloby proti **24** představitelům nacistického Německa, kteří buď padli do rukou Spojenců, nebo o kterých se důvodně myslelo, že jsou stále naživu. Soudci nakonec v Norimberském procesu vynesli **12 rozsudků smrti**, z nichž ale bylo **vykonáno pouze 10 rozsudků**. **Sedm nacistických organizací** - *gestapo, SS, SD, Říšská vláda, Sbor politických vůdců, Generální štáb a OKW* - byly soudem **prohlášeny za zločinecké**.

Ukázka:

odkaz:

[VIDEO - STREAM.cz: 20. listopad - Den, kdy byl zahájen Norimberský proces](#) ... délka 5 min

27. leden

Mezinárodní den památky obětí holocaustu

Úkol: Proč bylo vybráno právě toto datum?

Řešení:

- 1) Byl vyhlášen Valným shromážděním OSN roku 2005 na návrh Izraele, USA, Austrálie, Kanady a Ruska.
- 1) Symbolicky byl vybrán **27. leden**, jelikož **27. ledna 1945** byl Rudou armádou **osvobozen** nacistický koncentrační a vyhlazovací tábor **Auschwitz-Birkenau** (Osvětim-Březinka).

Hala se jmény obětí holocaustu na Hoře Pamatování

Památník Yad Vashem v Jeruzalémě, Izrael

Obrázek č. 7

Yad Vashem je památník obětí a hrdinů holocaustu v Izraeli. Založen byl v roce 1953 na základě zákona izraelského parlamentu - Knesetu.

**„Jméno věčné dám jim,
kteréž nebude
vyhlazeno.“**

(Izaiáš 56:5)

Odkazy:

<http://sfi.usc.edu/rasismus/>

<http://sfi.usc.edu/czech/>

[20. listopad - Den, kdy byl zahájen Norimberský proces](#)

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

CELEDON, Angelo. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Birkenau_gate.JPG >

Obrázek č. 2

GRAUESEL. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yad_Vashem_Israel_Memorial_Deportees.jpg >

Obrázek č. 3

MARIUSZR. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Konzentrationslager.png> >

Obrázek č. 4

MASUR. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oznaczenia_wi%C4%99%C5%BAni%C3%B3w_hitlerowskich_oboz%C3%B3w_koncentracyjnych.png >

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Some_of_the_bodies_being_removed_by_German_civilians_for_decent_burial_at_Gusen_Concentration_Camp,_Muhlhausen,_near_Linz,_Austria.jpg >

Obrázek č. 6

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nuremberg-1-.jpg> >

Obrázek č. 7

SHANKBONE, David. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 11.5.2013]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yad_Vashem_Hall_of_Names_by_David_Shankbone.jpg >